

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 279/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 56/2011 a jeho uznesením z 10. augusta 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2011 doručená sťažnosť I. K. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 56/2011 a jeho uznesením z 10. augusta 2011.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným uznesením krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, „*ktorým tento súd jednomyselne rozhodol o mojom odvolaní proti opravnému uzneseniu Okresného súdu v Bardejove pod č. k. 3 C 301/2004-110, zo dňa 16. XI. 2010, v právnej veci proti OSBD v B., a to tak, že potvrdil toto mnou napadnuté uznesenie*“.

Sťažovateľ uviedol, že *«od r. 2004 som viedol súdny spor s Okresným stavebným družstvom v B. o neplatnosť platobného výmeru s účinnosťou od 1. I. 03, ale celkom bezúspešne, lebo tento súdny prípad bol našimi kompetentnými orgánmi v rozhodovaní o ňom dokonale v môj neprospech zmanipulovaný a totálne v rozpore s našim platným právom dokaličený! Navyše počas jeho vedenia bol som vo veľkej nevýhode v tom, že som nebol v stave zaplatiť ani súdny poplatok, čím mi na „krku“ sústavne visela hrozba, že súdy toto konanie zmárnia skôr ako by boli povinné ho rozhodnúť vo veci samej a keď som videl, že moja obrana je zbytočná, vo vhodnej a takpovediac v poslednej chvíli, som súdny poplatok za podaný návrh skutočne aj dňa 7. XI. 2007 zaplatil zložením peňazí v hotovosti priamo na bardejovskej pošte, čo mi ale naše súdy tento nevyvratiteľný fakt neuznali a čo spečatil svojim právoplatným uznesením prešovský odvolací súd dňa 10. 8. 2011. A to je vlastne aj dôvod na podanie tejto ďalšej ústavnej sťažnosti.»*.

V tejto súvislosti sťažovateľ namieta, že *„... konečné rozhodnutie odvolacieho prešovského súdu, zo dňa 10. VIII. 2011, je založené na vyloženej nepravde tohto súdu, lebo u mňa sa moja právna povinnosť voči bardejovskému súdu, pokiaľ ide o včasnú zaplatať súdneho poplatku vo výške 1 000,- Sk skončila odovzdaním týchto peňazí na... pošte pri poštovej priehradke a nie až v ďalšie dni, kedy pošta odovzdala tieto moje peniaze banke ich skutočným pripísaním na bankový účet tohto súdu“*.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1) Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa čl. 46 Ústavy SR a ods. 1/, čl. 6 Dohovoru postupom Krajského súdu v Prešove v súdnom konaní o odvolaní sťažovateľa proti opravnému uzneseniu Okresného súdu v Bardejove, zo dňa 16. XI. 2010 a č. k. 3 C 301/2004-110, vyjadrenom v jeho konečnom uznesení sp. zn. 3 Co 56/2011, zo dňa 10. VIII. 2011, porušené boli.

2) Priznáva I. K. K. spravodlivé finančné zadostučinenie vo výške 99 tis. EUR /slovom deväťdesiatdeväťtisíc eur/, ktoré je mu povinný Krajský súd v Prešove uhradiť do 2-och mesiacov od právoplatnosti tohto ústavného nálezu.

4) Ukladá Krajskému súdu v Prešove uhradiť aj vzniklé trovy tohto súdneho konania, a to do 15-tich dní od právoplatnosti tohto súdneho nálezu.“

Súčasťou sťažnosti bola aj žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom odôvodnená poukazom na nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 56/2011 a jeho uznesením z 10. augusta 2011.

Na účely preskúmania námietok sťažovateľa si ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 3 C 301/2004, z ktorého zistil tieto relevantné skutočnosti:

Sťažovateľ 30. decembra 2004 podal Okresnému súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) žalobu o neplatnosť platobného výmeru zo 17. decembra 2002 na platenie nájomného a služieb spojených s užívaním bytu (ďalej len „platobný výmer“) proti Okresnému stavebnému bytovému družstvu B. (ďalej len „žalovaný“). Konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 3 C 301/2004.

Okresný súd 14. januára 2005 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v sume 1 000 Sk za podaný návrh. Na výzvu okresného súdu reagoval sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 21. januára 2005, v ktorom s poukazom na svoju nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd o tejto žiadosti rozhodol uznesením sp. zn. 3 C 301/2004 z 21. apríla 2005 tak, že nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, a následne ho 18. mája 2005 opätovne vyzval na zaplatenie súdneho poplatku.

Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3 C 301/2004 z 21. apríla 2005 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 2 Co 225/2005 z 11. januára 2006 tak, že potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa

o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Proti označenému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1 Cdo 195/2006 z 10. augusta 2006 tak, že dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol.

Následne okresný súd v právnej veci o neplatnosť platobného výmeru (už po tretíkrát, pozn.) výzvou z 27. novembra 2006 vyzval sťažovateľa, aby v určenej lehote zaplatil súdny poplatok v sume 1 000 Sk, pričom ho zároveň poučil, že po márnom uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku môže konanie zastaviť. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ ani v lehote určenej okresným súdom nezaplatil súdny poplatok, okresný súd uznesením sp. zn. 3 C 301/2004 z 8. októbra 2007 konanie zastavil. Sťažovateľ podal proti označenému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 23/2008 z 23. apríla 2008 tak, že sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov a potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa z 8. októbra 2007 o zastavení konania; označené uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 22. mája 2008.

Uznesenie krajského súdu z 23. apríla 2008 napadol sťažovateľ dovolaním, v ktorom namietal, že súdny poplatok za návrh zaplatil včas na pošte 7. novembra 2007, deň pred uplynutím lehoty na podanie odvolania. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 16/2010 z 11. marca 2010 dovolacie konanie o dovolaní sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu z 23. apríla 2008 zastavil pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania (povinné zastúpenie kvalifikovaným zástupcom); označené uznesenie dovolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 16. marca 2010.

Následne okresný súd z dôvodu právoplatne zastaveného súdneho konania uznesením sp. zn. 3 C 301/2004 zo 14. apríla 2010 rozhodol o vrátení súdneho poplatku sťažovateľovi v sume 33,19 €. Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil uznesením sp. zn. 4 Co 74/2010 z 30. septembra 2010. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 11. októbra 2010.

Opravným uznesením zo 16. novembra 2010 okresný súd opravil výrok uznesenia zo 14. apríla 2010 v časti ukladajúcej povinnosť príslušnému orgánu vrátiť sťažovateľovi ním zaplatený súdny poplatok. O odvolaní sťažovateľa proti opravnému uzneseniu okresného súdu (v ktorom namietal vrátenie zaplateného súdneho poplatku a opätovne tvrdil, že súdny poplatok zaplatil do konca lehoty na podanie odvolania, a preto konanie nemalo byť zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku a súd mal v konaní pokračovať) krajský súd uznesením sp. zn. 3 Co 56/2011 z 10. augusta 2011 rozhodol tak, že ho potvrdil.

Sťažovateľ 7. septembra 2011 podal dovolanie proti namietanému uzneseniu krajského súdu z 10. augusta 2011, ktorým bolo potvrdené opravné uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 C 301/2004 zo 16. novembra 2010 o vrátení súdneho poplatku.

Uznesením sp. zn. 3 C 301/2004 z 15. decembra 2011 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby doplnil svoje podanie zo 7. septembra 2011, ktoré označil ako dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Co 56/2011 z 10. augusta 2011, tak, aby obsahovalo všetky náležitosti dovolania v súlade s § 241 Občianskeho súdneho poriadku. Súčasne ho vyzval na predloženie splnomocnenia udeleného advokátovi na jeho zastupovanie v dovolacom konaní. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 16 Co 28/2012 z 15. marca 2012 odmietol ako neprípustné; označené uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 20. apríla 2012.

V čase predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom okresný súd dovolanie sťažovateľa ešte nepredložil najvyššiemu súdu ako dovolaciemu súdu.

Ústavný súd vychádzajúc z obsahu petitu, ktorým je v konaní o sťažnosti viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), preskúmal sťažnosť pri predbežnom prerokovaní z hľadiska sťažovateľom namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Co 56/2011 z 10. augusta 2011.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že proti namietanému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie (v ňom sťažovateľ tvrdí, že „*ja som predmetný súdny poplatok vo výške vtedajších 1 000,- Sk zaplatil nie dňa 9. XI. 2007, ale včas prostredníctvom pošty už dňa 7. XI. 2007 a k tomu chcem ešte dodať, že mojou právnou povinnosťou nebolo v tento deň, resp. nasledujúci odniesť tieto peniaze zložiť pre súd priamo do banky, aby ich pred mojimi očami ihneď aj pripísala na jeho účet! Takže ja som si svoju povinnosť a záväzok voči bardejovskému súdu splnil už dňa 7. XI. 2007 odovzdaním mojich peňazí na prepravu pre neho u poštovej priehradky*“), o ktorom do dňa predbežného prerokovania sťažnosti najvyšší súd ešte nerozhodol.

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal zo subsidiarity svojej právomoci rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľ subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd síce akceptoval tým, že podal vo svojej veci dovolanie (7. septembra 2011) ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď

by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty akceptovateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

Ústavný súd v ostatnom období aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53, 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2012